

de Zelfzwichter

2020 / 2

De instructeur
De beroepsmolenaar
De opleiding tot molengids

de Zelfzwichter

Jaargang 24, nummer 2

september 2020

ISSN 1877-7732

Losse nummers: 4 euro plus porto

De Zelfzwichter verschijnt in 2020 in de maanden juni, september en december. Donateurs van de Stichting Het Groninger Molenhuis ontvangen het blad automatisch.

DONATIES

Minimaal 20 euro per jaar

Erfgoedpartners

Lopende Diep 8, 9712 NW Groningen

(050) 313 00 52

www.erfgoedpartners.nl

Rekeningnummer: NL32 TRIO 0784 8534 28

REDACTIE

Roeli Broekhuis, Ids van der Honing, Jan Kugel,

Tjerd van Riemsdijk, Bert Steenhuizen,

Margreet Versteeg

eindredacteur

Thea Pol

pol@erfgoedpartners.nl

Aan dit nummer werkten mee:

Herman Bink, Albert Buursma, Johan van Dijk

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen in te korten en/of aan te passen. Overname van artikelen is eerst na overleg met de uitgever toegestaan.

Vormgevingsconcept

Opmaak

Drukwerk

Sluitingsdatum

kopij 2020/3

Dineke Buist

Bert Holtkamp

Drukkerij Tienkamp

14 november 2020

OMSLAG-thema 2020: Molengemeenschappen

Foto omslag: Marjan Brouwer en Riekje Lanting op de stelling van de Nieberter molen; foto: Elmer Spaargaren

Achtergrond: korenmolen De Hoop te Kropswolde

AutoCAD-tekening: Ben Hut van Wieringa molenbouwadvies

- 3 Instructeur van het Gilde van Vrijwillige Molenaars: Jan Kugel
- 5 Museale molenvondst
- 6 Libbe Kooistra en het molenvirus
- 8 Je hand in het meel steken om te voelen
- 11 De vernieuwde opleiding molengids
- 14 Obstakels op de weg naar het (vrijwillig) molenaarsschap
- 16 Ander molennieuws
- 18 Molenonderhoud
- 23 Groninger molenwereld

Het Groninger Molenarchief is gevestigd in het Groninger Molenhuis
Lopende Diep 8, 9712 NW Groningen
(050) 313 00 52

Op de website www.groningermolens.nl vindt u een overzicht van bestaande en verdwenen molens, met een algemeen verhaal per molen en afbeeldingen en archiefstukken.

ZAAGMOLEN DE DAVID TE WARFFUM

Zelfzwichter

Een wieksysteem met kleppen die automatisch openen en sluiten afhankelijk van de wisselende windkracht. Eén van de verbeteringen ten opzichte van de oudhollandse zeilwieken.

TEKST: JOHAN VAN DIJK

BEELD: FRAGMENT FILM FRANS DRIESENS

Instructeur van het Gilde van Vrijwillige Molenaars: Jan Kugel

Iedere vrijwillige molenaar in spé werkt enkele jaren onder het toezicht van een ervaren en gediplomeerde molenaar die namens het Gilde van Vrijwillige Molenaars optreedt als instructeur. Jan Kugel is een van de instructeurs die in de provincie Groningen actief zijn. Johan van Dijk ging met hem in gesprek op 'zijn' molen: molen Edens in Winschoten.

Molenaarszoon en schoolmeester

Jan Kugel (1947) is inmiddels alweer ruim zes jaren actief als instructeur op molen Edens. Hoe komt het zo dat hij instructeur geworden is? Jan werd geboren als molenaarszoon: zijn vader was molenaar in Wagenborgen op molen Windlust. [Molen Windlust Wagenborgen](#). Ten tijde van de geboorte van Jan was de molen al onttakeld en werd mechanisch aangedreven, desondanks groeide Jan op tussen de zakken meel. 'De molen, de romp, is in de late jaren zestig verdwenen. Wijzigingen in de landbouw zoals minder vee en gewijzigd dorpsleven, geen kippen en geen varkentje meer op 't hok, maakten het leven met een belegde boterham steeds moeilijker' legt Jan hierover uit. Hij trad aanvankelijk niet in zijn vaders voetsporen en werd schoolmeester. Niet alleen bloed kruipt, maar blijkbaar kruipt ook meel waar het niet gaan kan! Zo begon Jan aan het einde van zijn carrière als basis-schooldirecteur aan de opleiding tot vrijwillig molenaar bij Bé Oomkens op molen Dijkstra in Winschoten. 'Bé had een geweldige kennis van molens en heeft mij ontzettend veel bijgebracht' vertelt Jan. Na het behalen van het getuigschrift vrijwillig molenaar werd Jan actief op molen Edens, de 'buurmolen' van zijn

instructiemolen. Klaas Strijk was vele jaren instructeur op deze molen en al snel begon Jan hem te assisteren bij het opleiden van nieuwe vrijwillige molenaars.

Veelzijdige molenman

Niet alleen op molen Edens wordt Jan actief, hij werd lid van de redactie van de Zelfzwichter en bestuurslid van het afdelingsbestuur van het Gilde van Vrijwillige Molenaars in de provincie Groningen. Toen zijn vrouw Carola samen met een vriendin in Openluchtmuseum Het Hoogeland in Warffum aan de slag ging om een oud weefgetouw weer bedrijfsklaar te maken en om weefdemonstraties te geven, meldde Jan zich aan als vrijwillig molenaar voor de kleine zaagmolen De David in het museum. 'Mijn vrouw heeft geen rijbewijs en ik ben haar chauffeur als ze naar het museum gaat. Op die manier kunnen we allebei onze bijdrage leveren' laat Jan met een glimlach weten. Ook binnen de Molenwerkgroep Oost-Groningen werd Jan actief als bestuurslid. Als Klaas Strijk na een aantal jaren aangeeft het wat rustiger aan te willen doen, neemt Jan het instructeurschap van hem over.

De instructeur aan het werk

Op de zaterdagmiddag van het interview staat er genoeg wind om de molen te laten draaien. Er zitten echter wat buien in de lucht en dat is voor de beide leerlingen Jaap Rieks en Sebastiaan Boer een ideale manier om goed met het weer bezig te zijn. 'Wat kun je aan die lucht zien?' vraagt Jan aan de leerlingen. Als er een stevige bui overkomt, wordt de molen uit voorzorg toch even stilgezet en wordt de bliksemaflei-

derkabel aan het wiekenkruis bevestigd. Ondertussen is het tijd om koffie te drinken. Een van de leerlingen heeft zelfgebakken cake meegenomen en er wordt gezellig gekeuveld over van alles en nog wat bij de koffie en uiteraard staan molens daarbij centraal. 'Het moet ook gezellig zijn' legt Jan uit. De gepensioneerde schoolmeester is zich er erg goed van bewust dat volwassen leerling-molenaars een compleet andere categorie leerling zijn dan kinderen op de basisschool. Hij wil dan ook zeker niet de alwetende instructeur zijn. 'Het zijn natuurlijk in eerste instantie volwassen mensen en zo moet je ze ook benaderen' licht Jan toe. Het leuke is daarbij ook dat Jan ziet dat de leerlingen veel van elkaar leren. Iemand die al meer onderweg is richting het examen kan een nieuwe leerling ook heel veel kneepjes van het vak bijbrengen.

Veranderende inzichten

Het Gilde van Vrijwillige Molenaars is officieel in 1972 opgericht en de opleiding is in de basis altijd hetzelfde gebleven. Al heel wat jaren wordt er gesproken over het veranderen van de structuur van de opleiding en nemen ook andere organisaties dan het Gilde het initiatief tot het aanbieden van een (verkorte) opleiding. Hoe kijkt Jan tegen deze ontwikkelingen aan? 'Het gevaar schuilt er in dat je vast blijft houden aan de manieren zoals je het altijd hebt gedaan' begint Jan hier direct over. De ontwikkelingen binnen de opleiding houdt hij dan ook nauwlettend in de gaten en hij wil zeker niet ten koste van alles vasthouden aan bepaalde dogma's die in de loop van de tijd op het gebied van molens zijn ontstaan. Als voorbeeld geeft hij het wegzetten van het wiekenkruis van een molen. Jarenlang was het devies dat het gewicht van de molenroede bij stilstand niet op de wiggen mocht rusten. Toch blijkt het eigenlijk veel beter om regelmatig een andere molenwiek beneden te zetten zodat water niet altijd op dezelfde plekken in het wiekenkruis blijft staan. De kans op het indeuken van de

wiggen dateert uit de tijd van de houten bovenassen en is nu dus eigenlijk helemaal niet relevant meer. Door in dialoog te blijven en naar elkaars mening en argumenten te luisteren valt er zowel over kleine als grotere zaken vooruitgang te boeken in de structuur van de opleiding.

Nieuwe molenaars

Als sluitstuk van het interview spreken we nog even over het werven van nieuwe molenaars. Ook dit blijft altijd een pijnpunt en het nadeel is dat vaak mensen in de pensioenleeftijd aan de opleiding beginnen en daardoor maar een beperkt aantal jaren als vrijwillig molenaar beschikbaar zijn. 'Als je mij antwoord zou kunnen geven op de vraag hoe we beter molenaars kunnen werven, dan zou ik je zeer dankbaar zijn' lacht Jan als hem hier naar wordt gevraagd. Toch is het volgens hem het beste om regelmatig de publiciteit te zoeken en gelukkig komt er ook met enige regelmaat 'zo maar' een leerling op de molen aanwaaien. Samen met de twee andere instructeurs in Oost-Groningen (Nico Holman op molen Dijkstra en assistent-instructeur Michel Steemers op Udemas Molen in Ganzedijk) hoopt Jan nog vele nieuwe vrijwilligers op te kunnen leiden. Iedereen die meer over Jan Kugel, molen Edens én de opleiding wil weten kan vrijwel elke zaterdag op de karakteristieke hoge korenmolenaar naast theater De Klinker in Winschoten terecht.

Voor meer informatie over de opleiding tot vrijwillig molenaar:

<https://vrijwilligemolenaars.nl/afdelingen/groningen/instructeurs-en-stagemolenaars>

Voor deze gelegenheid maakte Frans Driesens met hulp van Johan van Dijk een film, waarin molenaar en instructeur Jan Kugel vertelt over hoe hij tegen zijn rol als instructeur aankijkt:

<https://youtu.be/tYrX8NVI-V4>

Museale molenvondst

Deze keer een bijdrage uit www.collectiegroningen.nl. In deze aankondiging uit 1820 wordt de papiermolen Werklust in Groningen ter verkoop aangeboden. De molen wordt geadverteerd als een 'florissant FABRIEK, zijnde de zeer beklante PAPIERMOLEN door Wind gedreven, WERKLUST genaamd...en zijnde de eenige Papier-Fabriek in de Provincien Groningen, Vriesland en Drenthe.' De vermogende doopsgezinde jeneverstokers Albert en Jacob Hesselink Wzn. worden de nieuwe eigenaren.

Openluchtzwembad 'De Papiermolen' is sinds 1955 een populair Gronings recreatiecomplex. De naam is ontleend aan de papiermolen die daar tussen 1734 en 1843 heeft gestaan. De Groningse apothekerszoon Wesselus Sevensteern was nog maar 25 jaar toen hij eind 1732 een octrooi aanvraag om een papiermolen te beginnen aan het Helperdiepje, net buiten de Stad Groningen. In vroegere papiermolens werd papier van textiel (lompen) gemaakt. 'Werklust' bevoorraade de gehele provincie, tot aan Ostfriesland, met schrijfpapier. Tussen de vijftig en honderd arbeiders verdienden hun brood in de molen - mannen, vrouwen en ook veel kinderen. Daarmee was de papiermolen de grootste werkgever van de provincie. De werknemers maakten lange dagen: van drie uur 's ochtends tot soms negen uur 's avonds, en dat zes dagen in de week. Niet voor niks heette de papiermolen 'Werklust'!

Ondanks het goede product werd de molen met moeite draaiende gehouden. Naast het stelselmatig gebrek aan lompen verloor het bedrijf door een hardere oostgrens in de Bataafs-Franse tijd zijn belangrijke Noord-Duitse afzetgebied. In 1816 werd de staat van 'Werklust' door zijn toenmalige eigenaren, het collectief Forsten & Co. beschreven als: 'Bevorens in een zeer bloeyende staat doch vervolgens meer en meer in debiet vermindert door de hogere prijzen van materialen en werklonen.'

Papiermolens bleken uiteindelijk niet meer concurrerend door de opkomst van de industriële papiermachine. De gebroeders Hesselink besloten hun verlies te delen en boden in juli 1842 'Werklust' per veiling te koop aan. De molen kreeg een nieuwe bestemming als barkmolen in Steenwijk en de laatste voormalige molenhuisjes werden in 1953 gesloopt om plaats te maken voor openluchtzwembad De Papiermolen. Met dank aan Groninger Archieven en Megan K. Williams.

Beeld: Aankondiging van de veiling van de papiermolen 'Werklust', Groningen, 1820.

Papiermolen Werklust door B.D. Poppen

In 1929 schreef dr. W.J. Koppius in de afleveringen maart, april en mei van het geïllustreerd maandblad 'Groningen' een uitgebreid artikel over de reeds in 1843 afgebroken papiermolen Werklust. Deze molen was in 1734 ten zuiden van de stad Groningen gebouwd, aan het eind van de huidige Papiermolenlaan, ten westen van de Heereweg en ter hoogte van het Sterrebos. Op deze locatie bevindt zich nu het openluchtbad De Papiermolen.

Het digitale document omvat 23 pagina's en is te lezen of te downloaden via de link

https://www.bdpoppen.nl/pdf/papiermolen_werklust.pdf

FOTO'S: ANTON TIKTAK

Libbe Kooistra en het molenvirus

Begin jaren tachtig fietste Libbe Kooistra ('inmiddels over de zestig') langs molen Joeswert in Feerwerd op weg van de stad Groningen naar Schouwerzijl waar hij toen woonde. Molenaar Rolf Wassens was druk bezig in de molen en Kooistra, nieuwsgierig als hij was, wilde toch eens weten hoe die molen in elkaar zat. 'Van het een kwam het ander en Rolf nodigde me uit: "kom maar eens langs".'

Molenvirus

Er waart inmiddels een ander virus rond, maar voor Kooistra sloeg het molenvirus toen toe. En hij is Joeswert trouw gebleven. 'Ik kwam hier een paar keer per week. Er was nog een vrijwilliger actief, Jacob Oosterhof. Jacob was een geweldige timmerman. Jacob en ik besloten op een gegeven moment de opleiding tot vrijwillige molenaar te gaan volgen. We moesten daarvoor naar Vierhuizen waar de bekende Bernard Dijk instructeur was. Bernard Dijk was een oude watermolenaar, hij werkte bij Bremer [molenbouwer – red.] in Adorp. Een echte vakman en een echte Groninger. Daar heb ik een boel van geleerd. Op de molen Eolus aan het Aduarderdiep hadden we eens in de zoveel weken theorie. We begonnen om 20:00 uur eerst met koffie met koek en sterke verhalen en dan kwam de theorie. Uiteindelijk ben ik geslaagd in Enumatil.

Malen

Ik feite kon ik, dankzij Rolf, al draaien met de molen voordat ik naar die cursus ging maar er gaan jaren overheen om zelfstandig te kunnen malen. Het heeft mij zeker drie, vier jaar gekost om echt goed meel te krijgen. Dat komt natuurlijk ook omdat ik het naast mijn baan deed. Als je elke dag in de molen bent, dan

sta je constant met je vingers in die maalbak, in de zak. Als het te grof is dan voelt het scherp, dan zit er iets te veel gries in op het moment dat het beneden in de maalbak komt. En soms is het te fijn dan wordt het een soort kauwgomachtige substantie. Tussen fijn en scherp zit het ideale punt: dan is het goed.

Tarwe uit de Kaukasus

Wij krijgen verschillende soorten graan. Tarwe, spelt en rogge, maar vooral tarwe. Er ligt meestal zo'n twaalf ton tarwe in de molen opgeslagen, dat komt in een keer binnen. En na de aankoop van de tarwe komt het voorwerken door Dirk Doeglas. Dirk is sinds een aantal jaar eigenaar van het maalbedrijf Joeswert. Hij koopt de tarwe in, slaat het op en bevochtigt het. De droge tarwe komt uit de Kaukasus of Oekraïne. Het inschatten hoeveel water er bij 1000 kg komt doet Dirk, hij heeft daar kijk op. Je moet dat aanvoelen of het niet te veel vocht krijgt. Dan moet het een dag intrekken. Het bevochtigen gebeurt in de mengketel. Daarna gaat het naar boven met de jakobs ladder of elevator. Ik maal en stop het in de zakken en zorg dat het maalgoed weer naar beneden gaat.

Het weer

Daarnaast houd ik het weer in de gaten, tegenwoordig heb je hele interessante websites, de hele week zit ik op Windfinder. Ik kijk naar de wind voor de komende dagen, daar begin het werk mee. Die websites zijn niet erg ambachtelijk. Bernard Dijk keek gewoon naar de lucht en zei "Morgen is 't malen en overmorgen is 't niks". Bij goede wind heb ik aan het eind van de dag 1000 kg gedraaid. Dat is dan tarwe, tarwebloem, en het kan ook nog op diezelfde dag spelt zijn, spelt-

bloem, of spelt volkoren, roggebloem, rogge volkoren. Dan ga ik tevreden naar huis, zeer tevreden. Meestal kom ik tevredener thuis dan dat ik 's morgens weg ga!

Publiek

Publiek en werken op de molen: soms bijt dat elkaar. Als je op volle kracht maalt is het niet vertrouwd dat je er mensen bij hebt. Dat is het verschil tussen een molen waar beroepsmatig wordt gemalen en een molen waar een vrijwillig molenaar maalt waar publiek bij aanwezig is. Bij ons staat de productie voorop. Als ik hier in mijn eentje ben, en dat ben ik vaak, dan kun je er geen mensen bij hebben, dat is niet vertrouwd, en dat vooral vanwege de veiligheid. Het product zal er niet minder om worden maar je moet voortdurend ogen in je achterhoofd hebben: wat doen die mensen? Met de beste intentie staan ze te kijken en dan lopen ze zo weer omhoog of ze lopen naar buiten. Je hebt er wel hekjes staan zodat men niet tegen het gevlucht aanloopt maar het blijft een onprettige situatie zowel voor mij als voor de bezoeker. Het is beter om de molen te sluiten als je voor productie gaat malen. Bij een heel slap windje, als het heel zachtjes gaat, is een bezoeker van harte welkom maar heel vaak gaat het slecht samen. Voor demonstratiemalen kun je van te voren een afspraak maken. Dan pas ik mij dusdanig aan dat de productie op de tweede plan komt en de demonstratie op het eerste plan. Het zit dus net even anders in elkaar op een productiemolen dan op een, met respect, hobbymolen.

Molenbiotoop

Om goed te kunnen malen is windvang belangrijk. Vroeger had je op het Groninger land geen bomen,

maar het weidse, open landschap is verdwenen. Voor de oorlog, dat blijkt wel uit oude foto's, was alles kaal, de huizen staan vol in de wind. Inmiddels is dat veranderd. 's Winters is dat anders maar in de zomer blijven er voor onze molen maar twee goede richtingen met maalwind over. Met het bestuur werken we aan de realisatie van een goede biotoop.'

Leren pellen en billen

Terug naar het malen. 'De productie komt in zakken en wordt met het aflaattouw naar beneden gestuurd. Het volkoren komt in de mengketel. Je maalt met een partij van twaalf ton en je wilt een constant product en ja, dit is geen fabriek, soms zit er een klein verschilletje in, iets fijner of iets scherper. Het komt op de eerste zolder in de mengketel en daar draait het anderhalf uur in de rondte. Het meel komt in zakjes, in papier per 25 kilo en een touwtje erom. Dat wordt het afgeleverd aan een aantal bakkers en aan particulieren, de zogenaamde thuisbakkers.

Als ik over niet al lange tijd met pensioen ga zou ik dit werk intensiever willen gaan doen. Ik heb dan meer tijd en dat virus waar we het over hadden, dat molenvirus, wordt niet minder. Ik zie mezelf vaker in de molen. En ik zou dan ook nog wel iets nieuws willen leren, bijvoorbeeld pellen en het billen van de stenen. Het is me nooit geluk om dat te leren omdat ik daar geen tijd voor had, maar na mijn pensionering zou ik nog dolgraag willen leren de stenen te scherpen. Als jullie de Groninger pelcursus nieuw leven inblazen dan mag je mij meteen op de wachtlijst zetten. Proefdraaien met testleerlingen? Prima; zet mij maar op nummer 1, dat doe ik graag.'

Je hand in het meel steken om te voelen

Dirk Doeglas van molen Joeswert in Feerwerd

In het voorjaar van 2012 vierde het dorp Feerwerd feest: hun molen Joeswert was weer in bedrijf! De molen had na een ongeluk in 2006 enige jaren stilge staan. Maar in 2010 werd begonnen met de restauratie en in 2012 kon de molen dus in ere worden hersteld. 'We hebben een prachtig feest gehad', memoreert Dirk Doeglas. Dirk bestiert de molenwinkel en is verantwoordelijk voor de verkoop van de waren maar bepaalt daarnaast wat er gemalen wordt op basis van de vraag van de klanten. 'Er zijn verschillende dingen mogelijk, we hebben biologische tarwe dat vermalen wordt tot heel mooi meel. Daar kunnen we bloem van maken en dat wordt als homogeen meel verkocht: tarwebloem. Daarnaast kunnen we pannenkoekenmeel maken. Dat heeft een andere samenstelling, daar zit vaak boekweitmeel door met zoveel delen bloem en zoveel delen volkoren. We kunnen met spelt pannenkoekenmeel maken. Dan komt er speltbloem aan te pas of speltvolkorenmeel, ook boekweitmeel hoort daarbij. Broodbakmixen horen eveneens in het assortiment.

Hoe het begon

Feerwerder Dirk Doeglas was als bestuurslid van de Dorpsvereniging in 2012 betrokken bij de organisatie van het feest. 'Wij vonden het belangrijk molenaar Rolf Wassens mee te nemen in de organisatie. Rolf was meteen enthousiast. Zo leerde ik Rolf kennen. Na het feest benaderde hij me met de vraag of ik iemand wist die hem zou kunnen helpen. Behalve molenaar was Rolf ook docent en kon daarom hulp op de molen goed gebruiken, bovendien naderde zijn pensioen. Zo ben ik er langzamerhand ingerold.' Doeglas kwam aanvanke-

lijk iedere vrijdagmiddag naar de molen. Voor hem onbekend terrein. 'Ik keek mijn ogen uit, er was veel meer te zien dan ik me ooit had kunnen voorstellen. Al gauw stelde Rolf voor de winkel over te nemen. Daar moest ik eerst wel even over nadenken. Ik werkte bij de Universiteit en had geen commerciële achtergrond. Ik zat net in een periode tussen twee banen in en was op zoek naar een volgend project. Daardoor had ik tijd om Rolf te helpen. Het volgende project is er nooit van gekomen, ik ben in de molen gaan werken.'

Omdat Dirk niets van molens wist, besloot hij de opleiding tot vrijwillig molenaar te volgen. Het leek hem wel handig om het meel dat hij verkocht zelf te kunnen malen. Inmiddels heeft hij de opleiding met succes afgerond en kan draaien met de molen, maar malen kan hij nog niet. 'Gelukkig heb ik hier twee uitstekende leermeesters, Rolf Wassens en Libbe Kooistra.'

Meel voelen

Voor Doeglas was het bij de verkoop praktisch om te weten wat voor soort meel er nou in de zakjes zit. 'Ik verkocht het wel maar wist niet altijd wat er inzat. Soms viel er bijvoorbeeld een etiket van een zakje en dan vroeg ik mij wel eens af "wat is dit ook al weer?" Inmiddels weet ik dat, om meel te kunnen 'identificeren', je moet beginnen met voelen. Het ene soort meel voelt wat fijner, het ander wat grover. Spelt voelt wat vetter. Zo leer je je hand in het meel te steken om te voelen en soms moet je ook kijken. Voelen, dat is heel belangrijk als je een goede molenaar wilt worden. Het

begon met het verkopen van producten en Rolf zorgde er voor dat er graan was. Dat heb ik steeds meer van hem overgenomen.

Glutenvrij

De molenwinkel zit hier al dertig jaar, ik doen het al een jaar of tien. Joeswert heeft inmiddels een naam bij mensen, die op zoek zijn naar biologisch en ambachtelijk meel. Niet alle meel is biologisch. Er zijn mensen die bijvoorbeeld per se een glutenvrij product willen. En dat kan. En verder hebben we maismeel, boekweitmeel en rijstbloem. Producten die hier niet worden gemalen, koop ik in. Soms zijn dat producten die we in zulke kleine hoeveelheden verkopen dat het niet de moeite waard is om dat te malen. Eén zakje van slechts 25 kg is lastig want dan moet je de steen weer afstellen om te zorgen dat je een goed product krijgt. Als je dan alles hebt ingesteld is de hele hoeveelheid van 25 kg er al doorheen gemalen, en dan heb je eigenlijk 25 kg prut. Nou valt het schoonmaken wel mee, de ene stroom wordt door de andere opgevolgd, een keer in de zoveel tijd wordt de steen uit elkaar gehaald en goed schoongemaakt, tussen de producten door wordt dat eigenlijk niet gedaan.'

Bakkerijen en particulieren

De bakkerijen zijn de basis van de molenwinkel van Joeswert. Daarnaast zijn er heel veel particuliere klanten. Voor de omzet zijn echter de grote bakkerijen, die wekelijks 500 kg meel krijgen, het meest interessant. 'Dat is je basis.' Zo nodig kan bij windstilte op de motor worden gemalen. 'Ik kan niet tegen de bakker zeggen; "Het heeft niet gewaaid dus geen meel

vandaag". Als het waait kunnen we de vraag makkelijk aan. Toch mag er nog wel een bakkerij bijkomen evenals particulieren.'

De verkoop stijgt de laatste jaren. Zo levert Joeswert aan winkels en aan horeca waar brood wordt gebakken. Door de coronabeperkingen zaten veel mensen thuis en is men meer thuis gaan bakken. 'Het is hier een gekkenhuis geweest, heel erg druk de laatste maanden. Dan moet je denken aan twee, drie keer zoveel klanten als normaal.' De omzet bleef echter achter want de bakkerijen hadden juist weer last van het coronavirus. Zo lag de levering aan de horeca stil en veel bedrijfskantines waren gesloten. In de winkels waren schappen voor meelproducten leeg en dus togen veel (stad-) Groningers naar Feerwerd om meel te halen. Doeglas: 'De toegenomen thuisbakkerij zal weer inzakken maar er blijft altijd wel iets van over.'

In de toekomst wil Doeglas het certificaat van het AKG, het Ambachtelijke Korenmolenaars-Gilde, halen. 'Op zich erg leuk om nog meer te leren over het malen van meel. In het verleden heb ik hier al contact over gehad maar de cursus wordt aan de andere kant van het land gegeven. Op dit moment kan ik nog veel van Rolf en Libbe leren. Het malen op zich zou ik al wel kunnen, ik heb het al in de vingers alleen ontbreekt de routine. Dus hun hulp kan ik nog gebruiken.'

Beide interviews zijn op film vastgelegd door Frans Driesens en Johan van Dijk:

<https://youtu.be/tsn9CezcqmU>

MOLENSTEENMAKERIJ

**HANS
TITULAER**

voorheen
HEINRICH VAN HEES

Alle soorten molenstenen, scherpdienst, afstellen,
maaltechnisch advies.

Onderhoud aan oliestenen en pelstenen.

Restauratie van stenen en maalstoelen.

Kweernen, wrijfstenen, demo-steentjes.

Kneus- en scherphamers.

www.molenstenen.nl

Werkplaats: Eendenpoelseweg 6a, 6581 AB Malden, Nederland

Tel.: 0031 (0)24 696 36 54 / 0031 (0)6 53 66 76 86

E-mail: molensteenmakerij@planet.nl

Mulder Pot - Kropswolde

KORENMOLEN **De Hoop**

Woldweg 70, Kropswolde.

Voor de zelfbakkers(sters):

- volkorenmeel
- tarwemeel
- viergranenmeel
- pannenkookmeel
- boekweitmeel

Openingstijden:

Donderdag en vrijdag 10.00-17.00 uur

Zaterdag 10.00-16.00 uur

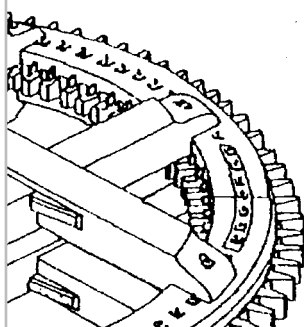
Molenaar J.J. Pot

Telefoon (0598) 39 49 53

Aannemers-Restauratie &
Molenmakersbedrijf
Molema
V.O.F.

Provincialeweg 4a, 9677 TW Helligerlee. +0031(0)597 - 591660
info@molemavof.nl www.molemavof.nl

**Het Groninger
Landschap**

**Steun de molens van Het Groninger Landschap
Word Beschermer**

www.groningerlandschap.nl/beschermer of bel (050) 313 59 01

TEKST: ALBERT BUURSMA

BEELD: ELMER SPAARGAREN

Modules voor Molenambassadeurs: de vernieuwde opleiding molengids

Sinds dit jaar biedt Erfgoedpartners een geheel vernieuwde 'Cursus Molengids' aan. Alle reden om daarover meer te weten te komen via een gesprek met Marjan Brouwer, die voor Erfgoedpartners de cursus heeft opgezet, en Riekje Lanting, een van de dertien deelnemers aan de cursus.

Het gesprek vindt plaats op een toepasselijke locatie: de molen van Niebert, waar Riekje inmiddels molengids is. *Hoe is zij daartoe gekomen?*

'Oktober vorig jaar verscheen in het regionale weekblad *De Krant* (van Leek en omstreken, A.B.) een oproep voor vrijwilligers die molengids zouden willen worden. Dat leek mij wel wat en ik heb daarop gereageerd. In het dagelijks leven ben ik buschauffeur. Komende januari zit ik dertig jaar op de bus. Dan kan druk zijn, vooral in Stad. Molengids worden leek me ontzettend leuk als tegenhanger van mijn werk: het is buiten, in weer en wind. Ik vind het leuk om mensen dingen te vertellen.'

Nieuwe opzet

Degene die de nieuwe opzet heeft ontwikkeld is Marjan Brouwer. Zij is verantwoordelijk voor meerdere cursussen bij Erfgoedpartners. Verder is zij conservator van Museum Martena in Franeker en werkt een dag per week bij Historisch Centrum Overijssel in Zwolle. *Waarom een vernieuwde cursus?*

'Voorheen was de opzet anders en werd die gegeven op vijf of zes zaterdagen. Dat was een hele belasting, zowel voor de cursisten als de docenten. Nu is de cursus meer gespreid en "circulair": je kunt instromen op een

gegeven moment en de gemiste modules kun je het volgende jaar doen. Januari begint de nieuwe cursus en dan ben je in juni klaar. Er wordt gestreefd naar één cursus per jaar. Je moet wel minimaal zeven cursisten hebben om het een beetje economisch te houden. Het zijn er nu dertien, dat is een mooie groep. Het nadeel vergeleken bij de eerdere opzet is dat het wat langer duurt voordat je het brevet krijgt, maar je kunt wel op elk moment instromen.'

DE NIEBERTER MOLEN

RIEKJE LANTING

Modules

Inmiddels is het woord 'module' gevallen. Dat is de vorm van de nieuwe cursusopzet. Riekje: 'De cursus heeft zes modules met een afgebakend thema die worden gegeven in de loop van een jaar. Je kunt zo instromen.' Marjan: 'Ja eerder liepen onderwerpen nogal door elkaar en kwamen sommige onderwerpen tijdens iedere cursusdag aan de orde'. Riekje: 'Zo is het prettiger, dan heb je elke keer een deel afgesloten.' Marjan: 'De cursus bestaat uit verschillende onderdelen, respectievelijk: Geschiedenis van de molen, Educatie/kinderen op de molen, Techniek van de molen, Veiligheid op de molen, Marketing en communicatie van een evenement en Rondleidingen. Dat laatste onderdeel geef ik zelf. We gaan dat, in september, ook 'live' doen op de korenmolen Wilhelmina in Noorderhogbrug, waarbij de groep in tweeën wordt gesplitst, voor respectievelijk de middag en avond.'

Marjan heeft de cursus opgezet samen met Arjen Strijkstra, zelf poldermolenaar, maar van professionele bioloog. Ze licht toe: 'Arjen is molenaar en docent van de modules 'geschiedenis', 'techniek' en 'veiligheid'. Hij is verantwoordelijk voor het inhoudelijke gedeelte. Hij doet het fantastisch.' Ook Riekje is positief: 'Ik vond het ook goed gaan. Hij vertelt duidelijk, rustig en mooi, zoals over een stukje eiwit wat je wilt hebben door zo goed mogelijk te malen.' Sylvia Jansen-Jobse gaf de module 'Marketing'. Marjan: 'Die is ook voor mensen van elders, zoals van de Synagoge en Middeleeuwen Ter Apel. Dat is een kwestie van uitproberen. Het is meer een module voor beginners. We moeten nog het een en ander uitvinden.' Riekje: 'Ik vond het niveau wel goed; geen wassen neus, zo van "Dat doen we wel eventjes".'

Over hoe de nieuwe cursus bevalt zijn beiden in principe positief. Marjan: 'Het is moeilijk om het allen naar de zin te maken. Iedereen heeft eigen wensen. Sommigen zijn het liefst binnen een maand klaar. Maar Arjen en ik vinden zes zaterdagen achter elkaar nogal pittig om te geven. We hebben ook geleerd dat het beter is om cursussen meer 's avonds te geven, Molengidsen zijn vaak nog economisch actief en volgen daarom een cursus liever 's avonds, maar dan moet het nog wel licht zijn, dus in de zomer en niet in de winter.'

Coronaproof

Met het noemen van het gebruik van *skype* verwijst Marjan naar de gevolgen van de 'coronacrisis', die overal merkbaar zijn. Ook Riekje ondervond dat: 'Door het coronagebeuren kwam de cursus stil te liggen, maar we gaan nu *coronaproof* verder via *skype*. Ik dacht op een gegeven moment wel: "Een molen, wat is dat ook al weer?" Ik was maar één keer geweest en toen stopten de bijeenkomsten. Maar we gingen wel verder met de modules.' Marjan voegt toe: 'Twee modules, 'Techniek' en 'Veiligheid op de molen' werden gegeven via *skype*. Dat is niet "je van het", uiteraard. Bij cursusbijeenkomsten kun je meer jezelf zijn en is er meer communicatie over en weer, maar de cursisten waren er wel op gebrand om door te gaan. "Marketing en communicatie van een evenement" hebben we in juni weer "live" gedaan, met een soort van tentamenzaalopzet.'

Speciale activiteit

Een vast onderdeel van iedere cursus molengids is het organiseren van een speciale activiteit. Marjan: 'Bij elke cursus hoort de opdracht om een activiteit op de 'eigen' molen te organiseren. Ik was verrast door de verscheidenheid van ideeën die men had, zoals een molen met lampjes op de winteravond; een lezing over de magische betekenis van molens en het verband met leilijnen en een demonstratie met een wichelroedeloper. Een groepje cursisten van de Molenstichting Midden en Oost-Groningen wil iets groots gaan doen met een auto-, fiets- en wandeltocht.' Riekje heeft ook al een eigen activiteit bedacht: 'Met ouderen met een lichamelijke beperking van het verzorgingscentrum waar mijn dochter werkt. Ik ga een stukje over de geschiedenis vertellen en maak daarbij gebruik van spreekwoorden en gezegden, en liedjes. Dat kan met een stuk of tien mensen.'

Rondleiding

Een module die, zoals gezegd, nog moet plaatsvinden [de module heeft inmiddels plaatsgevonden - red.], is de rondleiding; iets wat echt in praktijk geleerd moet worden. Marjan geeft die ook als cursus voor musea, maar in een molen is dat iets speciaals: 'Dat is een "rondleiding 2.0", vergeleken bij die in Museum

Martena. Als je kunt rondleiden in een molen, kun je het overal. In een museum hoef je veel minder op het publiek dat je rondleidt te letten, maar in een molen kun je je hoofd stoten, van een trap vallen of in een gat kletteren. En op de stelling moet je helemaal uitkijken, zeker als de molen draait. Daarom zijn verantwoordelijkheid en veiligheid heel belangrijke zaken. Vorig jaar ging de Joseph Haydn school in Groningen met zeven kleuterklassen bij molens op bezoek. Dat moet je goed voorbereiden! Het is ook een hele uitdaging om voor kleuters begrijpelijk over een molen te vertellen. De cursisten hebben geleerd dat ze niet teveel moeten zenden, maar veel vragen moeten stellen, en de kinderen zelf met vragen en ideeën moeten laten komen.'

Riekje had er al mee te maken: 'Ik mocht een vader met twee kinderen rondleiden. Hij had een zoontje van vijf en een klein meisje op de arm. Dat jongetje was vlug en nieuwsgierig. Ik heb daarom duidelijk de regels verteld en gezegd "Zo gaan we het doen". Ik heb hem daarna eenvoudig uitgelegd hoe een koren molen werkt en waarvoor die is: in een molen wordt meel gemalen en daarvan kan je vader of moeder pannenkoeken bakken.' Toen ze weer naar beneden gingen zei ik: "Ik ga wel eerst. Eén hand voor jezelf en één voor de molen, dus goed vasthouden!"'

Marjan vertelt dat de gidsen bij de module rondleiding ieder een eigen opdracht moeten uitvoeren met het rondleiden van een bepaalde groep, zoals kleuters, schoolkinderen, volwassenen of bejaarden. Ook daarbij is veiligheid een kernbegrip. Riekje: 'Met kleuters zou ik eerst naar boven gaan en kunnen als laatste de ouders volgen. Op een molenzolder moet je altijd uitkijken. Als je goed rondkijkt zijn daar heel wat bewegende zaken. Je moet voortdurend opletten.'

Molengids en 'ambassadeur'

Riekje maakt nu deel uit van een team van acht molengidsen en vier molenaars. Dat gebeurde voordat ze er erg in had: 'Degenen die verantwoordelijk zijn voor de molen zijn Theo Kerkhoff, die ook les geeft bij de molenaarsopleiding, en Aafke Voskes. Ik ben aangenomen met de mededeling dat er een proefperiode van een half jaar was. Daarna ben ik gelijk met de opleiding begonnen. Daar was ik zo mee bezig, dat ik mijn proeftijd glad was vergeten. Op een gegeven moment zei Aafke: "Ik moet jou nu wel vragen of je verder wilt. Jouw proeftijd is voorbij. Je zit wel goed in het team. Bij deze ben je aangenomen." Daarna heb ik dat ook van het Groninger Landschap bevestigd gekregen en ik kon mijn kleding ophalen.' Zoals uit de foto's blijkt, draagt ze die al.

Een molengids is ambassadeur voor zijn of haar molen en molens in het algemeen. Riekje: 'Ik probeer ook mensen uit de omgeving bij de molen te betrekken. Zo zei ik tegen een buurvrouw met twee jongetjes van zes

en acht: "Kom maar eens langs". Het is belangrijk dat je open bent. Wij zijn dat de eerste en derde zaterdag van de maand. Het is mooi als de molen draait. Mensen komen dan langs. En als er gemalen wordt, hoor je de stenen en de spullen, dat is mooi!'

Marjan: 'Soms maakt een molengids ook de stap naar molenaar [zie verhaal over cursist Jacco de Maat in dit nummer-red.]. Sommigen van deze cursus denken daar ernstig over na.' Riekje: 'Ik sluit dat ook niet uit. Ik vind het wel leuk met een stukje techniek en de rol van weersinvloeden. Afgelopen zaterdag waren de deuren naar de stelling open en zijn we in de kap wezen kijken. Ik ging mee. Dat was hoog en je moest over balken klimmen en maar zien dat je op een balk in de kap kwam te zitten. Dat vond ik spannend.'

Andere kijk

Marjan geeft aan de hand van een anekdote aan hoe verschillend mensen naar molens kijken. 'Tijdens het Groninger Molenweekend in 2019 kwam er een Mexicaanse jongen op een racefiets langs de molen De Helper. Ik was daar toevallig zelf als bezoeker. Die jongen dacht dat molens alleen graan maalden. Van poldermolens had hij geen idee. Polders kende hij niet. We hebben hem uitgelegd hoe belangrijk zo'n molen voor het laaggelegen Nederland is.' Door haar opleiding als molengids en de praktijk is er ook voor Riekje iets veranderd: 'Ik kom overal met de bus en als ik nu rondrijd, kijk ik nu wel met een andere blik naar molens.'

Obstakels op de weg naar het (vrijwillig) molenaarsschap

Wel de goede inzet hebben, wel willen, maar belemmerd worden door regels en omstandigheden. Hoe gaat JACCO DE MAAT (1971) hier mee om? Hij wil vrijwillig molenaar worden. Maar dat gaat niet zomaar. Ik spreek hem daarover bij molen De Dellen (1855 - Nieuw-Scheemda).

Pril begin

De eerste molenherinnering die Jacco heeft is aan de [Mallemsse Molen](#) (1424/1748), een watermolen in zijn geboorteplaats Eibergen. Hij is dan 8 jaar. Hij herinnert

zich dat hij er rond liep en ook binnen mocht kijken. Het was ook een beetje 'lekkerkijken'. Want er werden op zondagen pannenkoeken gebakken door molenaar Hebels en zijn vrouw, ook molenaar. Daarna verflauwt zijn aandacht voor molens jarenlang. Vanaf zijn 20e is hij milieutoezichthouder. Voor zijn werk komt hij in aanraking met allerlei technieken. Tegelijkertijd heeft hij ook altijd belangstelling gehad voor oude techniek: stoommachines en dergelijke, wat hem ook fascineert aan molens.

Jacco krijgt een gezin, er zijn kinderen. Met hen bezoekt hij in Oterleek (N.H.) zijn zwager die er molenaar is op [De Otter](#) (1900). 'Hier ontstond mijn herliefde voor de molen,' zegt hij. Er zijn inmiddels 25 jaar verstreken. Dan, in 2018, leest hij in het Dagblad van het Noorden een artikel waarin staat: molenaars gevraagd. Dat triggert hem. Hij zoekt contact en het is via via uiteindelijk Henk Klöpping die zijn gegevens doorgeeft aan de Molenstichting Midden- en Oost-Groningen (MSMOG).

Wat nu?

In de molenschuur te Noorbroek vindt de kennismaking plaats met leden van de MSMOG.* Daar krijgt Jacco te horen hoe de opleiding tot vrijwillig molenaar in Groningen in z'n werk gaat en dat er van hem verwacht wordt dat hij in principe elke zaterdag of zondag draait. Hij beseft dat hem dat op dat moment niet gaat lukken met z'n gezin en werk erbij. Toch wil hij als vrijwilliger iets doen met molens. Zijn voorstel is: 'Ik bied me aan voor klein onderhoud aan de molens.' Dat vindt een enthousiast onthaal.

Klein onderhoud

Jacco neemt plaats in de technische commissie. Samen met Henk Klöpping vormt hij er het klussenteam. Ze krijgen van de molenaar klussen te doen en overleggen deze ook met molen-technisch adviseur Anne Wieringa over wat ze wel en niet mogen doen. De eerste klus is er één aan de paaltjasker bij De Dellen. Die is aan het verzakken en moet stabiel worden opgesteld. Daar zouden ze dit jaar mee beginnen. Maar helaas gooide de coronacrisis roet in het eten. 'Tot nu toe kon ik aan de tjasker nog niets doen,' vertelt Jacco.

Molengids

Omdat hij toch meer wil doen dan klussen is Jacco begonnen aan de cursus molengids van Erfgoedpartners bij Marjan Brouwer, samen met nog drie heren en één dame. Tot nu toe heeft hij zo'n vijf lessen gevolgd, één in Ten Boer op de Widde Meuln, één bij Erfgoedpartners in de stad, een keer overleg gehad en verder via het beeldscherm digitaal. Na acht lessen mag je je molengids noemen. Als onderdeel van de cursus zijn ze nu gezamenlijk bezig iets groots te organiseren voor alle molens van de Stichting. Dat wordt dan voor 2020/2021. Bedoeld om meer publiek te trekken als de omstandigheden weer wat zijn genormaliseerd. De inhoud van de lessen bevalt hem wel. 'Je doet veel kennis op over molens, jammer alleen dat er veel tijd zit tussen de cursusavonden.'

Pleidooi

Tot slot wil hij nog het volgende kwijt. Het liefst zou hij het molenaarschap willen leren uitgesmeerd over een wat langere periode dan ze hier in het Noorden gewend zijn. 'In bijvoorbeeld Noord-Holland, waar mijn zwager molenaar is, leiden ze ook molenaars op die maar één keer in de maand op de molen kunnen komen om het vak te leren. De opleiding van het Gilde duurt dan 4 à 5 jaar. Bij de MSMOG proberen ze daar nu ook wat aan te doen met de nieuwe opleiding tot moleninstandhouder. Dat wil zeggen opgeleid worden tot molenaar, maar alleen voor één type molen. De lesperiode is dan wel korter maar alles is nog steeds aaneengesloten. 'Dat lukt mij dus alsnog niet', zegt Jacco. 'Zolang ik niet een gilde- of instandhoudersopleiding kan doen verdeeld over een langere periode blijf ik anders actief voor de Stichting,' voegt hij er aan toe, 'maar ik blijf erover in gesprek met de Molenstichting en wacht af wat daar uit komt.'

Zo is Jacco de Maat op zijn eigen manier bezig zich in te leven in de molenwereld en daar actief in te zijn. Hij klinkt enthousiast en blijkt heel betrokken. 'Als de jongens de deur uit zijn, is mijn doel zelf een molen te draaien. Dat zou ik graag willen,' besluit hij ons gesprek.

- * MSMOG beheert 10 molens: in Midden Groningen negen; in het Oldambt één. En verder één Paaltjasker (bij De Dellen).

Overige zaken en gebeurtenissen over en bij molens

ANDER MOLENNIEUWS

Molenprijs voor Bob Poppen

Bob Poppen uit Uithuizen ontvangt later dit jaar met twee anderen de oorkonde voor Vernuft en Volharding van de Stichting Molengiftenfonds voor Vernuft en Volharding. Poppen ontvangt de Jaarprijs voor de vele publicaties (acht boeken en een website) over de molengeschiedenis en het molenleven. Vermeldenswaard is vooral de opgedane kennis over de sarrieshutten: kleine gebouwen naast korenmolens in de provincie Groningen waar een 'sarrie' (verbastering van chercher), belastingambtenaar zetelde die nauwlettend toezicht hield op 'de belasting op het gemaal'.

'De molen in den Lauwerpolder'. Een bericht over de poldermolen 'De Zeemeeuw' bij de dijk in de Lauwerpolder

Molenaar Poppen schreef een artikel over de poldermolen De Zeemeeuw bij de dijk in de Lauwerpolder. Aanleiding was een tekst, die hij vond afgedrukt in de Wekelijksche Courant: De Nijverheid, nummer 7. Eerste jaargang, 15 februari 1893, pagina 58 en 59. Hierin wordt onder andere treffend de toen aanwezige zelfkruiging beschreven. Tevens

heeft hij er een bijzondere foto in opgenomen betreffende het transformatorhuisje dat in 1935 door de KEMA naast de molen werd geplaatst, nadat men besloten had geen reparatie aan de gebroken roede uit te voeren. De kap van de molen werd toen verwijderd en de romp bleef op die wijze er tot 1985 staan. Lees [hier](#) het artikel

Pronkjewailpad

Dit jaar en in 2021 staan de Groninger molens centraal in het Pronkjewailpad. Het Pronkjewailpad bestaat voor wandelaars uit een noord- en zuidroute. De noordroute (250 km) is vanaf 2020 ook beschikbaar in een fietsversie. De zuidroute is 350 km. Deelnemers kunnen één van de routes kiezen (of allebei, natuurlijk) en hebben twee jaar om deze te voltooien. Het Pronkjewailpad is elk jaar van april tot en met oktober geopend, van donderdag tot en met zondag. Deelnemers wandelen of fietsen het Pronkjewailpad aan de hand van een stempelkaart. Onderweg moeten zij in elk dorp minstens één stempel op hun stempelkaart halen. Ruim 280 lokale ondernemers en andere toeristische, recreatieve en culturele organisaties in Groningen doen mee als stempelpost. Naast een stempel biedt een groot aantal stempelposten de deelnemer ook een 'Pronkjewail' aan: een gastvrij gebaar. Denk bijvoorbeeld aan het meegeven van een souvenir, het proeven van een stukje poffert, een expositie bekijken, of een toren beklimmen. Zo leer je het landschap, de cultuur, het erfgoed én de inwoners van Groningen op een onvergetelijke manier kennen.

Er liggen 30 molens langs de officiële routes, die zijn dus ook stempelpost. Het doel is om zoveel mogelijk mensen te verleiden om een ommetje langs molens te maken. Daarom zijn de moleneigenaren/molenaars waarvan de molen(s) niet meteen langs een route liggen uitgenodigd een facultatieve stempelpost te

Oud-molenaar Jan Knecht overleden

Woensdagmorgen 16 september overleed Jan Knecht aan de gevolgen van Alzheimer. Jan Knecht was molenaar van korenmolens Hunsingo en poldermolens Zilvermeeuw in Onderdendam. Ook was hij actief op molen Adam in Delfzijl. Jan – Amersfoorter van geboorte – was van huis uit onderwijzer. Al in 1974 haalde hij zijn diploma als vrijwillig molenaar en was eerst 30 jaar molenaar op een wipmolen in Hellouw in Gelderland. Knecht ging in 2007 met de VUT en toog naar het noorden, omdat hij contact had gekregen met de molenaar van Wilhelmina. Zodoende kwam hij te wonen in Onderdendam. Hij kreeg een erestatus voor zijn verdiensten voor de herbouwde molen Hunsingo en werd lid in de orde van Oranje Nassau.

Jan Knecht is 73 jaar oud geworden.

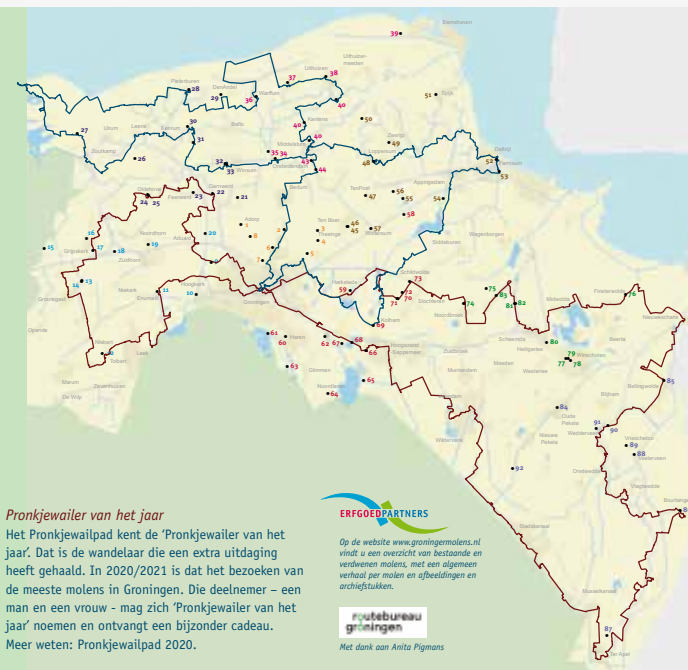
PRONKJEWAILPAD 2020-2021 ontdek de Groninger molens!

Wie in 2020 en 2021 het Pronkjewailpad loopt zal merken dat de Groninger molens volop in de belangstelling staan. En dat heeft een reden. Met 92 molens is de provincie Groningen een echte molenprovincie. Deze molens hebben veel verschillende functies (korenmolens, pelmolens, watermolens, houtzaagmolens) en een grote variatie in verschijningsvorm (grondzeiler, stellingmolen, standermolens, spinnenkopmolens, tjakser). Een opvallend kenmerk van veel Groninger molens is de zelfzwichting, een wiksysteem met kleppen in plaats van zellen, die zich automatisch aanpassen aan de windkracht.

Met uitzondering van enkele korenmolens en een tiental poldermolens met een functie in de waterhuishouding, draaien de meeste molens 'voor de prins'. Dat betekent dat er geen maalgoed is en de molen dus onbelast draait. Een aantal molens heeft bovendien een nieuwe functie gekregen als theeschenkerij, restaurant of informatiecentrum.

Bezoek alle molens

Vanaf augustus 2020 kan de wandelaar weer op ontdekkingsocht. Leer ze kennen, de Groninger molens. Wie er vijftig bezoekt en een doe-, denk- of proefopdracht tot een goed einde brengt, verdient per molen een extra stempel. Aan het eind van de tocht wacht de beloning.

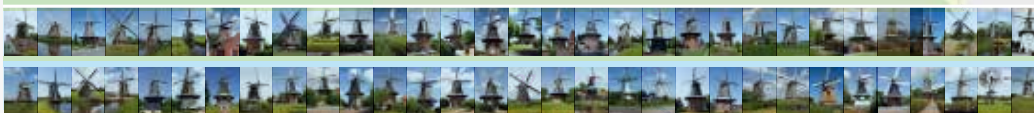

Pronkjewail van het jaar

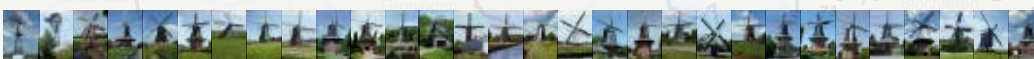
Het Pronkjewailpad kent de 'Pronkjewail van het jaar'. Dat is de wandelaar die een extra uitdaging heeft gehaald. In 2020/2021 is dat het bezoeken van de meeste molens in Groningen. Die deelnemer – een man en een vrouw – mag zich 'Pronkjewail van het jaar' noemen en ontvangt een bijzonder cadeau. Meer weten: Pronkjewailpad 2020.

Op de website www.groningermolens.nl vindt u een overzicht van bestaande en verdwenen molens, met een algemeen verhaal per molen en afbeeldingen en archiefstukken.

met museumbureau groningen
Het dank aan Anita Pijmans

1. **ADORP** Aelius Molenweg 7 [koren/pelmolens, 1851]
2. **ZUIDWOLDE** Krimstermolen Boesdijk 02.3 [poldermolen, 1904]
3. **THESINGE** Germania Molenweg 11 [korenmolen, 1825]
4. **GARNERWOLDE** Langelandster Lageweg 22a [poldermolen, 1829]
5. **NOORDDIJK** Koordekmolen Noorddijkweg 8 [poldermolen, 1888]
6. **GRONINGEN** Witte Lam Groningeweg 47 [poldermolen, 1860]
7. **NOORDERHOOGEBRUG** Wilhelmina Molentreek 1 [korenmolen, 1907]
8. **ZUIDWOLDE** de Koninglaagte Houtdijk 91 [poldermolen, 1878]
9. **LEGGERKE** De Jonge Held Friesestraatweg 438 [poldermolen, 1828]
10. **VEERVELDAREN** Zuidvendinger Noorddijk 8 [poldermolen, 1819]
11. **ENUMATI** Ebenhazer Molendijk 3 [korenmolen, 1907]
12. **NIEBERT** Nieberter Molentorenweg 62 [korenmolen, 1899]
13. **SEBALDERBUREN** De Eendracht Provincialeweg 7 [poldermolen, 1887]
14. **SEBALDERBUREN** Westendorp Provincialeweg 7 [poldermolen, 2001]
15. **VISVLIET** De Hilmhuister Oude Dijk 4 [poldermolen, 1868]
16. **GRIPSPERK** De Kieft Molentstraat 33 [korenmolen, 1899]
17. **GRIPSPERK** Westehamer Poelweg 9 [korenmolen, 1899]
18. **NIEZIJL** Zwakenburger Noorddijk 02.45 [poldermolen, 1865]
19. **NOORDHORN** Fortuna Schipperstraat 2a [korenmolen, 1890]
20. **DEN HAM** De Eolus Aduarderdijk 3 [poldermolen, 1821]
21. **WETSINGE** Eureka Molentstraat 7 [korenmolen, 1872]
22. **GARNWERD** De Nieuwe Houtweg 38 [korenmolen, 1851]
23. **FEERWERD** Joaswert Mentaweg 1a [korenmolen, 1855]
24. **OLDEHOVE** Aelius Schipvaart 10 [korenmolen, 1846]
25. **OLDEHOVE** De Leeuw Molentstraat 8 [korenmolen, 1855]
26. **ZUURDIJK** De Zwallow Moeshorn 2a [korenmolen, 1858]
27. **VEERVELDAREN** De Oudeweg Hoofdstraat 25 [korenmolen, 1858]
28. **PIETERBUREN** De Vier Winden Hoofdstraat 150 [korenmolen, 1846]
29. **DEN ANDEL** De Jonge Hendrik Oude Dijk 11 [korenmolen, 1875]
30. **EENRUIM** De Lelle Molentstraat 3 [korenmolen, 1862]
31. **MENSINGEWEER** Hollands Welvaart Molenweg 10 [korenmolen, 1855]
32. **WINSUM** De Star Molentstraat 2 [korenmolen, 1851]
33. **WINSUM** De Vriendschap Kerkstraat 1 [korenmolen, 1801]
34. **ONDERENDAM** Hunsingo Uterdijk 4 [korenmolen, 1855]
35. **ONDERENDAM** Zilvermeuw Wouffemweg 5 [poldermolen, 1870]
36. **WARFFUM** De David Schoolstraat 4 [houtzaagmolen, 1890]
37. **USOUERT** Eva Roodhuiststraat 19 [korenmolen, 1891]
38. **UTRIJZEN** De Lefje Memmertkerkstraat 13 [korenmolen, 1866]
39. **EEMSHAVEN** De Goliath Goliathpad 163 [poldermolen, 1897]
40. **ZANDEWEER** Windlust Molenthorp 17 [korenmolen, 1818]
41. **KANTENS** Grote Geert Langestraat 28 [korenmolen, 1818]
42. **MIDDELSTUM** De Hoop Molentweg 5 [korenmolen, 1855]
43. **WESTERWIJVERD** Zeldernst Dorpsweg 25 [korenmolen, 1845]
44. **WESTERWIJVERD** De Palen Palenweg 3 [poldermolen, 1876]
45. **TEN BOER** Bovenrijke Boltweg 18a [houtzaagkorenmolen, 1903]
46. **TEN BOER** Wide Meulen Boltweg 16 [korenmolen, 1839]
47. **TEN POST** Olle Wille Eastumeweg 37 [korenmolen, 1812]
48. **LOPPERSUM** Stamweg Molentweg 67 [korenmolen, 1849]
49. **ZEERLIP** De Leeuw Borgweg 61 [korenmolen, 1865]
50. **GARSTHUIZEN** De Hoop Smidtingeweg 44 [korenmolen, 1839]
51. **SPINK** Ceres 7 Luig 15 [korenmolen, 1839]
52. **DELFIJL** Adam Molentberg 21 [korenmolen, 1875]
53. **FARNSUM** Aelius Borgshof 24 [korenmolen, 1811]
54. **LASKWERD** Olinger Koloniemolen De Groeve WZ 28 [poldermolen, 1900]
55. **HOEKMEER** Meervogel Hoekmeesterweg 10 [poldermolen, 1801]
56. **GARRELSWEER** Kloostermolens Stadsdijk [poldermolen, 1877]
57. **WOLTERSUM** Fram Kollerijweg 5 [houtzaagkorenmolen, 1867]
58. **OVERSCHILD** Windlust Kanaalweg 2a [korenmolen, 1859]
59. **HARKSTEDE** Ste's Meulen Hamweg 2a [korenmolen, 1851]
60. **HAREN** De Hoop Rijksdijkweg 133 [korenmolen, 1843]
61. **HAREN** De Helper Hoornedijk 9 [poldermolen, 1863]
62. **ONNEN** De Biks Noorderhoofdijk 2 [poldermolen, 1857]
63. **GLIMMEN** De Witte Molen Oosterbroekweg [poldermolen, 1892]
64. **NOORDLAREN** De Korenschoof Zuidlandweg 73 [korenmolen, 1849]
65. **KROPSWOLDE** De Willem Leunijk [poldermolen (windmotor), 2000]
66. **KROPSWOLDE** De Hoop Woldweg 70 [korenmolen, 1923]
67. **FOXHOL** De Putter Westerveekstedeagolder [poldermolen (windmotor), 2003]
68. **KROPSWOLDE** Koetze Tibbe Kropsvaldebutenpolder [poldermolen (windmotor), 2004]
69. **KOLHAM** Entreprie Hoofdweg 90a [korenmolen, 1906]
70. **SLOCHTEREN** De Ruiten Groenedijk 28a [poldermolen, 1935]
71. **SLOCHTEREN** Bakkers Meulentje Groenedijk 28a [poldermolen (weidemolen), 1955]
72. **SLOCHTEREN** De Grootse Polder Groenedijk 22a [poldermolen, 1783]
73. **SLOCHTEREN** Fraaykamolens Groenedijk 2a [poldermolen, 1786]
74. **NOORDBROEK** De Noordstar Molentlaan 3 [korenmolen, 1849]
75. **NOORDBROEK** De Noordmolen Hamrik 2 [poldermolen, 1805]
76. **GANZEDIJK** Udena's Molen Ganzedijk 71 [korenmolen, 1868]
77. **WINSCHOTEN** Molen Edens Nussaustraat 14 [korenmolen, 1763]
78. **WINSCHOTEN** Molen Dijkstra Nussaustraat 63 [korenmolen, 1862]
79. **WINSCHOTEN** Molen Berg Grintweg 61 [korenmolen, 1854]
80. **HEILIGERLEE** Udena's Provincialeweg 4 [korenmolen, 1860]
81. **NIJEUW-SCHIEDA** Tjasker Nieuw-Schieda Pastorieweg 2a [poldermolen (tjasker), 1992]
82. **NIJEUW-SCHIEDA** De Dellen Pastorieweg 2a [poldermolen, 1855]
83. **NIJEUW-SCHIEDA** Westerse Molen Hammerweg 18 [poldermolen, 1862]
84. **OUDE PEKELA** De Omst Felle Clockstraat 111a [korenmolen, 1859]
85. **BELLINGWOLDE** Veldkamp's Meulen Hoofdweg 314 [korenmolen, 1855]
86. **ROUFTANGE** Vastingsmolen Kaptein Pratsstraat 1c [korenmolen, 1980]
87. **TER HAAR** Standerdmolen Sallingerstraat 22 [korenmolen, 1832]
88. **VEELERVEEN** Nieman's Meulen Loasterweg 2 [korenmolen, 1916]
89. **VRIESCHELOO** De Korenblaom Widdeweg 25a [korenmolen, 1895]
90. **WEDDERBERGEN** Weddermeulen Molentweg 9 [poldermolen, 1898]
91. **WEDDERVEER** Spinnenkop Hoofdweg 24 [houtzaagmolen, 1938]
92. **NIJEUW PEKELA** De Zwallow Molentstraat 6.38 [korenmolen, 1891]

worden voor deelnemers die een extra rondje willen maken en zo een extra stempel willen verdienen. Om een stempel te verdienen moet de deelnemer eerst een vraag over de molen beantwoorden.

Op onze nieuwe website groningermolens.nl vindt u een artikel over Tocht om de Noord en het Pronkjewailpad in [De Zelfzwichter 2019.2](#)

Deze rubriek gaat over timmeren, schilderen
en restaureren aan de Groninger molens

MOLENONDERHOUD

Molen Aeolus in Adorp in restauratie

Molenstichting Winsum werd in oktober 2019 eigenaar van de bouwvallige molen Aeolus in Adorp. Ids van der Honing, lid van het bestuur van de molenstichting en sinds kort lid van de redactie van de Zelfzwichter zal de lezers van ons blad regelmatig op de hoogte houden van de vorderingen van de restauratie. Allereerst moest het bestuur zich het hoofd buigen over het verwerven van de nodige subsidies om restauratie mogelijk te maken. Molenstichting Winsum kreeg bij aankoop onmisbare financiële steun van Vereniging De Hollandsche Molen en het Prins Bernhard-cultuurfonds. Van Reeuwijk, bouwmeester speelde en speelt nog een belangrijke rol in de relatie met de verkoper.

Staat van de molen en terrein

[februari 2020]

De staat van onderhoud van de molen is zeer slecht. De molen is niet wind- en waterdicht, de roeden zijn ontdaan van hekwerk, de bovenas is zodanig verzakt dat de molen niet kan kruien en draaien. De Aeolus staat opmerkelijk scheef, de staart, schoren en spruiten moeten als verloren worden beschouwd. Er ligt veel rotzooi en materiaal dat niets met molens te maken heeft. Op zowel het molenterrein als het achterterrein staat veel verwilderd stuikgewas en snoeihout, en de molen heeft een slechte biotoop; op tien meter van de molen staat een wilg met de omtrek van meer dan vijf meter en een hoogte tot de bovenas.

Maar, de molen is niet geplunderd na het vertrek van de laatste beroepsmolenaar. Er is nog veel origineel materiaal aanwezig. En constructief gezien ziet de molen er niet zo slecht uit als de uitwendige verwaarlozing doet vermoeden. Al blijft de scheefstand een kostbaar probleem.

In 2013 heeft een nulmeting op de molen plaatsgevonden en in mei 2019 is deze meting vervolgd. In die periode is de molen in kwaliteit achteruitgegaan en de scheefstand die bij de bouw in 1851 al is opgetreden, nam toe.

Op 26 februari 2020 ging de gemeenteraad van Het Hogeland akkoord met het voorstel om Molenstichting Winsum de gevraagde subsidiebijdrage van € 87.000,- te verlenen. De gemeentelijke toezegging was nodig om de provinciale cofinanciering te kunnen aanvragen. Van het restauratietraject is fase 5 voorbij. Als de overige subsidies in augustus een compleet dekkingsplan laten zien kan de aannemer starten.

De meeste aandacht van het stichtingsbestuur gaat uit naar het bestek, de begroting en de subsidies.

Daarnaast baart de enorme rotzooi in en om de molen zorgen. De metershoge opslag van takken en snoeihout, het knotten van wilg (biotoop) en afval in molen en schuur vragen vele uren van vrijwilligers en van professionele hoveniers. De vorige eigenaar zegde toe om hieraan mee te werken en mee te betalen.

Voorjaar 2020

Het bestuur wacht op goedkeuring van de Provincie. Het bestuur houdt zich bezig met het totale dekkingsplan en onderhandelt over een onderhandse aanbesteding. De coronabeperkingen bemoeilijken de besluitvorming maar vertragen het proces niet. Op 3 juni geeft de provincie groen licht en twee bescheiden vlaggen wapperden op de stelling van de Aeolus. De restauratie mocht beginnen, de onderhandelingen kwamen in een volgende fase.

Op vrijdag 3 juni stond een wagen voor het seismisch onderzoek op de Molenweg in Adorp. Een soort 'maanlander' reed om de molen en boorde tot 26 meter diep om de stevigheid van de ondergrond in kaart te brengen. De molen staat scheef, op zich is dit geen bezwaar maar een nieuw fundament moet verder scheefzakken voorkomen. Het funderingsonderzoek was bijna voltooid toen de boormachine zich vastdraaide in, vermoedelijk, een fundering van koeienhuiden en met een klap sloeg de wortel kapot. Een week later werd het onderzoek voltooid. De eerste stap van de restauratie was gezet.

De restauratie zal vermoedelijk twee jaar duren maar dan heeft Adorp, als Poort van het Hogeland, zijn prachtige molen terug.

Koren- en pelmolen De Ster Winsum

In Winsum krijgt de koren- en pelmolen De Ster een grote onderhoudsbeurt. De buitenroede is aan vervanging toe, doorhalen is niet meer rendabel. De zelfzwichting op de andere roede wordt bijgesteld. Nieuwe dakbedekking zorgt voor een waterdichte molen en de bonkelaar en het bovenwiel krijgen nieuwe kammen, de molenstenen zijn aan een opknapbeurt toe. Schilderwerk aan de kap wordt door de molenaars professioneel uitgevoerd dankzij de hangstelling om de kap. De molen die op openingsdagen veel bezoek ontvangt wordt voorzien van een (invaliden-) toilet.

Archeologisch onderzoek

De aanleg van de riolering en de waterleidingen had nogal wat voeten in de aarde. De molen staat in de kern van Winsum op een verhoging. Deze verhoging vormt het hoogste punt van de wierde Winsum. Voorheen was dit het terrein van een middeleeuws Dominicaner klooster. Bij eerdere opgravingen in de Molenstraat hadden archeologen hier al resten van overleden kloosterlingen gevonden. De gemeente Het Hogeland gaf dan ook niet zonder meer toestemming om een riolering naar de molen aan te leggen. Er moest eerst grondonderzoek worden gedaan door een archeologisch bureau. Op drie plaatsen in het rioleringstracé werd geboord en in de uitgenomen boormonsters gekeken naar interessante resten. Met een steeds verder verlengde grondboor werden de grondmon-

sters naar boven gehaald, Zwaar werk maar toe de archeoloog eenmaal door de steenslag heen was ging het vlot verder in de vette Groninger wierdeklei. Kleilagen van verschillende kleur kwamen omhoog. Lagen met een hoog vezelgehalte veranderden onmiddellijk van kleur als ze aan zuurstof werden blootgesteld. Op een diepte van enkele meters trof de dienstdoende archeoloog scherven aardewerk aan die hij als Romeins aardewerk bestempelde: angekommen dus op het niveau van de wierdebewoning. De boor ging verder en op een diepte van meer dan vier meter werd donkerbruine vezelige structuur aangetroffen. 'Ruik er eens aan!', raadde de archeoloog aan. En we roken koemest van tweeduizend jaar oud! We waren volgens de boormeester op kwelderniveau angekommen.

Poldermolen De Langelandster Garmerwolde

In Garmerwolde is het herstelwerk aan de Langelandster Molen begonnen. Van deze molen worden de lange en korte spruit en de staartbalk vervangen, alsmede de zuidelijke toegangsdeur. Ze liggen klaar in de werkplaats van molenbouwer Doornbosch om naar de molen gebracht te worden. Ook krijgt de molen een volledige schilderbeurt.

Veldkamps Meuln Bellingwolde

Deze zomer heeft korenmolen Veldkamps Meuln in Bellingwolde red-cedar fokken gekregen.

Restauratie Westerse molen/Zeldenrust Nieuw-Scheemda

Ontmanteling Westerse Molen/Zeldenrust Nieuw Scheemda ten behoeve van restauratie.

Opname: Willem van Karsen

<https://www.youtube.com/watch?v=2gF88izfS5Y&feature=youtu.be>

Molenonderhoud aan molens Stichting De Groninger Poldermolens (SDGP), gemeente Het Hogeland, Molenstichting Midden- en Oost-Groningen (MSMOG), Het Groninger Landschap, eerste half jaar 2020

Wieringa Molenbouwadvies in Winsum verzorgt het molenonderhoud voor verschillende moleneigenaren. De rapportage van het eerste half jaar van 2020 van dit bureau kunt u via de [link](#) raadplegen.

ZWAKKENBURGER NIEZIJL; SCHILDERWERK VAN HET GEVLUCHT EN HET VOORKEUVELENS EN HET VOORWOLF VAN DE KAP

NIEMAN

MOLENBOUW

ONDERHOUD • RESTAURATIE

Bezoekadres Wierumerschouwsterweg 17
9774 TE Adorp

Postadres Hoofdweg 156
9617 AL Harkstede
niemanmolenbouw@gmail.com
+31 6 20414397

Wieringa molenbouwadvis

SPECIALIST IN MOLENS

Wij helpen u graag met
advies en begeleiding bij
het behoud van uw molen.

Geert Reinderstraat 20 infoewieringamolenbouwadvis.nl
9951 CC Winsum (0595) 44 31 92

wieringamolenbouwadvis.nl

Koning Molenzellen

- Nieuwe zeilen
- Reparaties
- Touwwerk
- Smeermiddelen
- En meer

Sipke Koning
06-44003400

www.koning-molenzellen.nl

DISCUS

UW HUISDIEREN SPECIAALZAAK

Ekkelkamp

- * Tropische vissen, aquariums en benodigdheden
- * Hengelsport en benodigdheden
- * Vogels, vissen en knaagdieren
- * Hondensport, dierbenodigdheden
- * Diervoerzorg en -apotheek
- * Paarden- en veevoerders
- * Klompen en laarzen

Fa. Ekkelkamp
Rijksstraatweg 135 Haren
tel. 050-535 02 15

GRONINGER MOLENWERELD

Het Gilde van vrijwillige molenaars afdeling Groningen

Het jaarprogramma van de afdeling Groningen van het Gilde van Vrijwillige Molenaars ziet er dit jaar anders uit dan voorgaande jaren. Door de coronacrisis werden in maart ook alle activiteiten van onze afdeling gestaakt. Zo was bezoek tijdelijk niet welkom op onze molens. Diverse molens draaiden nog wel op de zaterdagen, maar men had de deur op slot. De voorjaarsvergadering in april ging niet door. De opleiding werd stilgelegd en ook de toelatingsexamens en de landelijke examens in april werden afgelast. De Hollandsche Molen cancelde de Nationale Molendag in het eerste weekend van mei.

Op zaterdag 16 mei werd wel een digitale Opleidingsraad gehouden. Er zijn diverse punten besproken, zoals het weer opstarten van de opleiding, en er is een protocol opgesteld voor de opleiding en het bezoek aan de molens volgens de richtlijnen van het RIVM. Per 1 juni en 1 juli zijn de regels wat soepeler geworden en de meeste molens draaien dan ook weer en ontvangen weer beperkt bezoek. Ook onze opleidingsmolens zijn inmiddels weer gestart met de opleiding, hoewel op deze molens nog beperkingen zijn voor wat betreft bezoekers.

Veel emailadressen van Gildeleden zijn in de loop der jaren veranderd doordat men een andere provider heeft gekregen. Van het landelijk Gilde dan hierbij ook de vraag om op de website van het gilde (www.vrijwilligemolenaars.nl) te kijken of je emailadres nog goed is. Je kunt dit zelf aanpassen op de pagina in het beveiligde gedeelte (en geef het ook door aan Erfgoedpartners!).

Het Groninger Molenweekend werd in juni voor dit jaar afgeblazen. In 2021 hopen we die weer te organiseren in het tweede weekend van juni.

De examencommissie is weer begonnen met het vaststellen van de landelijke molenaars-examens van De Hollandsche Molen. In onze provincie zijn twee dagen in oktober vastge-

steld. De toelatingsexamens willen we weer organiseren in de maand november.

Door alle maatregelen gaat ook onze najaarsvergadering in oktober dit jaar niet door. We kunnen geen molen uitzoeken vanwege de regels om afstand te houden.

De regels zijn: Veel handen wassen c.q. ontsmetten en 1,5 meter afstand bewaren. Heb je klachten, heb je koorts, of heeft iemand van je huishouding klachten, blijf dan thuis.

In 2022 bestaat het Gilde van Vrijwillige Molenaars 50 jaar. Het is de bedoeling dat iedere afdeling in dat jaar een maand voor zijn rekening neemt om wat dingen te organiseren. De afdeling Groningen heeft de maand maart 2022 toegewezen gekregen. Wij zijn inmiddels al bezig met plannen voor een hoofdthema. Denk daarbij aan onze pelmolens. Verdere suggesties zijn welkom.

Stand van zaken herstel monumentaal motorhuisje bij molen Windlust

Medio 2019 is het project 'Herbestemming Motorhuisje Windlust Overschild' gestart. In overleg met Wieringa Molenbouwadvies te Winsum werd een projectplan opgesteld inclusief de aanschaf van een originele Bronsmotor en de aansluiting van de motor op het maalkoppel van de molen. Subsidies voor het herstel en de herbestemming werden verkregen van Libau (voorbereiding), gemeente Midden-Groningen, NAM en een eigen bijdrage. De restauratie werd uitgevoerd door Krabbendam Restauratiewerken te Wagenborgen met hulp van vrijwilligers.

Het hele project wordt in drie fasen uitgevoerd:

Fase 1: het aardbevingsbestendig maken van molen Windlust (inmiddels afgerond door Krabbendam en gefinancierd door de NAM).
Fase 2: volledig herstel van het motorhuisje zowel van binnen als buiten (Krabbendam, gefinancierd door de gemeente Midden-Groningen).

Molenstichting Midden- en Oost-Groningen

MOTORHUISJE NAAST MOLEN WINDLUST IN OVERSCHILD;
FOTO: WIERINGA MOLENBOUWADVIES

Fase 3: aanschaf en trillingvrij plaatsen van een Bronsmotor en aansluiting hiervan op de molen (Krabbendam met vrijwilligers, subsidie NAM en aanvullende subsidie nodig).

Inmiddels (april 2020) is het motorhuisje volledig in oorspronkelijke staat teruggebracht en is het zoeken naar en wachten op een geschikte Bronsmotor, inclusief plaatsing en aansluiting hiervan. Dit vergt nog enige creativiteit.

Als MSMOG denken we dat het herstel en de herbestemming van het motorhuisje, samen met het Ommetje Windlust en de workshop Windlust 'Van Wind naar Motor', een waardevolle bijdrage zal leveren aan de leefbaarheid van het dorp Overschild.

Roede van molen De Dellen gebroken

Op zondag 20 september 2020 rond 18:00 uur brak één van de roeden van poldermolen De Dellen in Nieuw-Scheemda. Molenaar André Schuthof was in de molen aanwezig maar bleef gelukkig ongedeerd. De roeden zijn in 1985 gestoken en het is vooralsnog onduidelijk waarom de roede is gebroken. Een en ander wordt nu onderzocht. Molenmaker Molema uit Heiligerlee is door eigenaar Midden- en Oost-Groningen (MSMOG) ingeschakeld en ook molenbouwadviseur Anne Wieringa is bij de zaak betrokken.

